

A RAJKA ÉS VIDÉKE TAKARÉKSZÖVETKEZET 2008. ÉVI ÜZLETI ÉVRŐL SZÓLÓ NYILVÁNOSSÁGRA HOZATALI KÖVETELMÉNYÉNEK TELJESÍTÉSE

I. A kockázatkezelési elvek, módszerek:

A Rajka és Vidéke Takarékszövetkezet (a továbbiakban: Takarékszövetkezet) mindenkor úgy alakítja kockázatvállalását, kockázatkezelési és a belső tőke megfelelés értékelési folyamatát, hogy az ne veszélyeztesse a biztonságos működését.

A főbb követelmények a következők:

1. A számítások alapján meghatározott belső tőkeszükségletnek mindig megfelelő tőketöbbletet kell biztosítania a szabályozás által meghatározott minimális tőkekövetelmény felett. *(Biztonságos működés elve)*
2. A kockázatkezelési módszerekért, a kockázatok mértékének behatárolásáért, figyeléséért és jelentéséért felelős személyek nem végezhetnek olyan tevékenységet, amelyek az érintett kockázatokat hordozó üzleti tevékenységgel vagy azt támogató tevékenységekkel összefüggnek. *(Összeférhetetlenség elve)*
3. A Takarékszövetkezet kockázatokat csak a belső szabályokban meghatározott keretek között és mértékig vállal. *(Óvatosság elve)*
4. A Takarékszövetkezet minden lényeges kockázatát azonosítja, méri, figyeli és jelentést készít róluk. A számszerűsíthető kockázatokat limitekkel és a szükséges belső kontrollokkal kezeli, a nem-számszerűsíthető kockázatoknál kontrollokat alkalmaz és a kockázatok alakulásáról rendszeres jelentést készít. *(Lényeges kockázatok kezelésének elve)*
5. A kockázatkezelési módszereknek és kontrolloknak, és a kockázatkezelés költségeinek arányban kell állni a kockázat mértékével, bonyolultságával. *(Költség-haszon elve)*

A Takarékszövetkezet kockázati stratégiája a belső tőkeellátottság biztosítására irányul, az üzleti stratégiával összhangban bemutatja a kockázatokkal kapcsolatos általános irányvonalát.

A kockázati stratégia tartalmazza a hitelintézet kockázatokhoz és kockázatkezeléshez való viszonyát, és az alábbi témakörökre terjedhet ki:

- 1) Kockázatvállalási politika
- 2) Kockázati étvágy, kockázatvállalási hajlandóság
- 3) Kockázati szerkezet
- 4) Kockázatkezelés szervezete

1) Kockázatvállalási politika:

A Takarékszövetkezet által alkalmazott belső szabályzatai tartalmazzák a kockázatvállalási és kockázatkezelési elveket, és mindazokat az előírásokat, kockázatkezelési célokat, amelyeknek az egységes alkalmazását a vezetés az egész intézményen belül elvárja.

Ezek az elvek a következők:

- a prudens kockázatvállalás elve,
- az elfogadott legjobb piaci gyakorlat alkalmazásának elve,
- az összeférhetlenség kezelésére és elkerülésére kialakított elv, valamint
- az új tevékenységek, üzletágak, termékek indításakor kockázatkezelési szempontjainak figyelembe vétele.

2) Kockázati étvágy, kockázatvállalási hajlandóság:

A Takarékszövetkezet kockázati étvágya, kockázatvállalási hajlandósága azt mutatja, hogy

- milyen típusú és milyen mértékű kockázatot képes felvállalni,
- a felvállalt kockázatból milyen mértékű megtérülés várható,
- rendelkezik-e valamely területen komparatív előnnyel, továbbá
- milyen módon ellenőrzi és jelenti a kockázatokat.

A Takarékszövetkezet nem folytat számára jogszabály által tiltott tevékenységet.

3) Kockázati szerkezet:

A kockázati szerkezet alakulása arra ad választ, hogy a korábbi állapotokhoz képest milyen változások figyelhetők meg a kockázati profilban, és ezt hogyan kezeli a Takarékszövetkezet, belsőleg azonosíthatók-e újabb kockázattípusok, és szükséges-e utánuk pótlólagos tőke képzése. A kockázati szerkezetet a Takarékszövetkezet a tárgyévre, a tárgyévet megelőző időszakra, a jövőre vonatkozóan pedig a stratégiai tervével azonos időszakra dolgozza ki.

A szabályozási tőkekövetelmény méréséhez alkalmazott, a szabályozás szerint választható módszerek:

- *Hitelezési kockázat* - sztenderd módszer
- *Hitelkockázat mérséklés* - pénzügyi biztosítékoknál: egyszerű módszer, garanciák, készfizető kezessége esetében sztenderd módszer
- *Partnerkockázati kitettségek*: eredeti kockázat módszere
- *Devizaárfolyam kockázat* - sztenderd módszer
- *Működési kockázat* - alapmutató módszer

4) Kockázatkezelési szervezet:

A Rajka és Vidéke Takarékszövetkezet szervezeti felépítésében a belső ellenőrzés, a kockázatkezelés tevékenysége egymástól, valamint az egyéb szervezeti egységtől is elkülönül.

A 3 fő belső ellenőr szakmai irányítását a Felügyelő Bizottság végzi. A belső ellenőrzés tevékenységét önállóan, az ellenőrzési tervben foglaltaknak megfelelően látja el. A kockázatokat a belső ellenőrzés rendszeresen vizsgálja. Az ellenőrzés eredményéről tájékoztatja az Ügyvezetést és beszámol a Felügyelő Bizottságnak.

A Takarékszövetkezet a kockázatok alapos figyelésére, elemzésére egy kockázatkezelő munkakört alakított ki, de a kockázatok előzetes kiszűrésében alapvetően az illetékes döntési szinteken lévő személyek is részt vesznek. Az ügyintéző szervezetben belül 1 fő kockázatkezelő munkatárs tevékenységét közvetlenül az elsőszámú ügyvezető (elnök-ügyvezető) irányítása alatt látja el.

A kockázatkezelő fő feladatát képezi - többek között - a hitelezés közvetlen területén a preventálás, valamint a folyósítás előtt lévő hitelek kockázati elemzése mellett az utókezelés, a minősített hitelek kezelésének szakmai összefogása.

A Takarékszövetkezet együttműködik az OTIVÁ-val az alábbi területeken:

- Módszerek fejlesztése, módszertani kérdések
- Elemzések, dokumentumok tartalmi elemeinek kialakítása
- Belső, valamint az OTIVÁ-nak szóló jelentések tartalmi és formai követelményeinek kialakítása
- Adatgyűjtés, adatszolgáltatás, adatminőség ellenőrzés
- Belső szabályzatokkal kapcsolatos sztenderdek kialakítása, belső tőkeszámítással kapcsolatos feladatok megoldása.

A kockázati stratégiát Nusser Györgyné elnök – ügyvezető készíti el, és az Igazgatóság hagyja jóvá. A kockázati stratégiában foglaltak évente egyszer felülvizsgálatra kerülnek.

A tőkemegfelelés elengedhetetlen része a kockázatok mérése és a kockázatokra elkülönített tőkének a tényleges kockázatokkal történő összevetése. A Takarékszövetkezet rendszeresen végzi a kereskedési könyvi kockázatok, illetve a tevékenység egészében felmerülő árfolyam- és árukockázat szabályozás által megadott módszerekkel történő felmérését, a kockázatokhoz tartozó tőkekövetelmény meghatározását, illetve annak áttekintését, hogy a kimutatott tőkekövetelmény folyamatosan rendelkezésre áll-e.

A Takarékszövetkezet azzal is törekszik a kockázatmérséklésre, hogy a hitelezési tevékenysége keretében a kockázatvállalással járó ügyletek engedélyezésekor a követelését fedezetekkel kell biztosítania.

A hitelbiztosítéki szerződéseknek jogilag érvényesnek és bírósági úton végrehajthatóknak/kikényszeríthetőnek kell lenniük.

A Takarékszövetkezetnél az ügylet fennállása alatt a folyamatos utógondozás végzése kötelező, amelynek keretében többek között a biztosítékok meglétét, állagát is rendszeres időközönként - esetenként helyszínen is - ellenőrizni kell.

A felülvizsgálatkor az ellenőrzésnek ki kell térnie arra is, hogy a biztosíték állaga, értéke forgalmazhatósága vagy jogi státusa nem sérült-e a Takarékszövetkezet hátrányára.

Az adós pozíciójának romlása esetén, illetve fedezet értékének elvonásának vagy csökkenésének megállapításakor azonnal intézkedni kell. (Pótlásról gondoskodni vagy a Ptk-ban lefektetett joggal élni.)

Lényeges kockázatok és a kapcsolódó tőkeszükséglet meghatározása

A Takarékszövetkezet lényegesnek minősít minden olyan kockázati típust, amelyre az alábbi feltételek valamelyike teljesül:

- A. a szabályozás szerint a Takarékszövetkezetnek a kockázat fedezetére a minimális tőkekövetelmény számításánál szavatoló tőkével kell rendelkeznie;
- B. amelyből származó potenciális veszteség mértéke - Takarékszövetkezet vezetőségének szubjektív értékelése szerint - egy év alatt meghaladhatja a szavatoló tőke 10%-át,
- C. a PSZÁF a kisintézmények szempontjából általában lényegesnek tartja:

A Takarékszövetkezet a lényegesnek minősített kockázatait az alábbiak szerint csoportosítja:

- az 1. pillér alatti kockázatok, amelyekre a szabályozás meghatározza a minimális tőkekövetelmény számításának lehetséges módjait;
- az 1. pillér alatt nem kezelt kockázatok, amelyek számszerűsíthetők, illetve mutatószámokkal mérhetők, ezért limitekkel kezelhetők. Ide tartoznak a koncentrációs kockázatok, a nem-kereskedési könyvi kamatkockázatok, és a likviditási kockázat;
- az 1. pillér alatt nem kezelt kockázatok, amelyek nem-számszerűsíthetők, csak minőségi ismérvekkel becsülhetők, ezért limitekkel nem, hanem csak egyéb kontrollokkal ellenőrizhetők
- a Felügyelet által kiadott, jelenleg a SREP Kézikönyv 1. számú mellékletében felsorolt, különösen kockázatosnak tekintett portfóliók és termékek, úgymint a Jen alapú hitelezés, hitelezési feltételek fellazulása lakossági szegmensben, gépjármű finanszírozás, hitelnyújtás Magyarországnál alacsonyabb szuverén hitelminősítésű országban rezidens adós számára, országhatáron átnyúló szolgáltatások, illetve fióknyitás külföldön, pénzügyi vállalkozás tevékenységét refinanszírozó hitel, valamint faktoring állományok kockázatai. Ezek a hitelezési kockázat kezelésén belül követendő nyomon. A Rajka és Vidéke Takarékszövetkezet a kockázatos portfóliók közt szereplő tevékenységek közül 2008. évben egyiket sem végezte, így ezek után tőkeszükséglet nem keletkezett.

II. Szavatoló tőkével kapcsolatos információk

Az alapvető tőke összege 1 580,434 millió Ft, a járulékos tőke összege 276,668 millió Ft, kiegészítő tőke elem nincs.

Az alapvető tőke	pozitív összetevői:	1 603,462 millió Ft,
	negatív összetevői:	23,028 millió Ft.
A járulékos tőke	pozitív összetevői:	276,668 millió Ft,
	negatív összetevő	nincs.

A Hpt. 5.sz. melléklet 13. pontja szerinti korlátozások figyelembevételével meghatározott alapvető és járulékos tőke összege: 1 857,102 millió Ft, a Hpt. 5.sz. melléklet 14. pontjának c. alpontjában meghatározott levonandó értékek: 0 Ft.

A Hpt. 5.sz. melléklet 17. pontja szerinti érték: 1 857,102 millió Ft.

III. A Rajka és Vidéke Takarékszövetkezet tőke megfelelése

Belső tőkekövetelmény számítási eljárás:

A belső tőkekövetelmény számítás egy olyan eljárás, amely biztosítja azt, hogy mind az irányítási, mind a felügyelői funkciót ellátó vezető testületek

- megfelelően azonosítják, mérik, összesítik az intézmény kockázatait,
- az intézmény kockázati profiljának megfelelő tőkét tart,
- megfelelő kockázatkezelési rendszert működtet és azt folyamatosan fejleszti.

A Rajka és Vidéke Takarékszövetkezet elvégezte belső tőkekövetelmény számítását. A kockázatok fedezésére 1 266,236 millió Ft tőkeszükségletet határozott meg.

A hitelezési kockázatra tekintettel képzett tőkeszükséglet meghatározása az alábbi koncepció szerint történik:

- *tőkeszükséglet = kockázattal súlyozott kitettség 8%-a*

A Takarékszövetkezet a hitelezési kockázat tőkekövetelményének meghatározását a sztenderd módszerrel végzi.

A kockázattal súlyozott kitettség érték a szavatoló tőkéből le nem vont kitettség - a külön jogszabályban meghatározott - kockázati súllyal szorzott értéke.

A sztenderd módszer alkalmazása esetén a kockázattal súlyozott kitettség érték meghatározásakor minden kitettséget be kell sorolni a következő kitettségi osztályok valamelyikébe:

- központi kormánnyal vagy központi bankkal szembeni kitettség,
- regionális kormánnyal vagy helyi önkormányzattal szembeni kitettség,
- közszektorbeli intézménnyel szembeni kitettség,
- multilaterális fejlesztési bankkal szembeni kitettség,
- nemzetközi szervezettel szembeni kitettség,
- hitelintézettel és befektetési vállalkozással szembeni kitettség,
- vállalkozással szembeni kitettség,
- lakossággal szembeni kitettség,
- ingatlannal fedezett kitettség,
- késedelmes tétel,
- fedezett kötvény formájában fennálló kitettség,
- értékpapírosítási pozíció,
- kollektív befektetési értékpapírban fennálló kitettség, vagy
- egyéb tétel.

A felsorolt kitettségi osztályokba besorolt kitettséghez a hitelezési kockázat kezeléséről és tőkekövetelményéről szóló 196/2007. (VII.30.) Korm. Rendeletben meghatározott kockázati súlyt kell alkalmazni.

A kitettség sztenderd módszer szerint számított értéke:

- eszköz esetén annak könyv szerinti értéke,
- kitettségnek minősülő mérlegen kívüli kötelezettségvállalás esetén a nyilvántartás szerinti értékének egyedileg megképzett kockázati céltartalékkal csökkentett összegének a külön jogszabályban meghatározott ügyletkockázati súllyal megszorított értéke,
- származtatott ügylet esetén a külön jogszabályban meghatározott módszerek valamelyike szerinti számított érték, vagy

- repülőjegy, értékpapír- vagy árukölcsonzési ügylet esetén a külön jogszabályban meghatározott módszerek valamelyike szerinti számított érték.

Tőkekövetelmény kitétségi osztályonként

Adatok: M Ft

SA módszer tőkekövetelménye kitétségi osztályok szerint	1 089,881
Központi kormányok és központi bankok	0
Regionális kormányok, vagy helyi önkormányzatok	6,108
Közszektorbeli intézmények	0
Multilaterális Intézmények	-
Nemzetközi szervezetek	-
Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	140,357
Vállalkozások	70,385
Lakosság	234,409
Ingatlannal fedezett követelés	498,138
Késedelmes tételek	15,049
Fedezett kötvények	-
Kollektív befektetési értékpapírok	-
Egyéb tételek	125,435

Hitelezési és felhígulási kockázat

Késedelmes tétel a kilencven napot meghaladóan, lényeges törlesztési késedelembe esett tétel. Az ügyfélnek a Takarékszövetkezettel szembeni kilencven napon vagy három hónapon keresztül folyamatosan fennálló olyan késedelmes fizetési kötelezettsége minősül lényegesnek, amelynek összege meghaladja

a) lakossággal szembeni kitétség esetén:

1. a késedelembe esés időpontjában érvényes legkisebb összegű havi minimálibért,
vagy

2. az ügyfél szerződés szerinti összes kötelezettségének kettő százalékát vagy az egy havi törlesztő részletet, és

b) az a) pontban meghatározott kitétségi osztályba tartozó kitétségen kívül bármely más kitétségi osztályba tartozó kitétség esetén

1. a kétszázötvenezer forintot,
vagy

2. az ügyfél szerződés szerinti összes kötelezettségének kettő százalékát.

A kilencven napot meghaladóan késedelembe esett, lakóingatlanon alapított jelzálogjoggal fedezett eredetileg 35%-os kockázati súlyozású kitétségnak az elszámolt értékvesztés és kockázati céltartalék értékével csökkentett részéhez 50%-os kockázati súly alkalmazható, ha az elszámolt értékvesztés és kockázati céltartalék értéke legalább a kitétség értékvesztés elszámolása és kockázati céltartalék képzése előtti bruttó értékének 20%-a,

Egyébként 100%-os kockázati súlyt kell rendelni.

A kilencven napot meghaladóan késedelembe esett, és lakóingatlanon alapított jelzálogjoggal fedezett, eredetileg 50%-os kockázati súlyozású kitétségnak az elszámolt értékvesztéssel és céltartalékkal csökkentett értékéhez 100%-os kockázati súlyt kell rendelni.

A késedelmes tétel fedezettel ellátott részének meghatározása esetében elismert hitelezési kockázatmérésről tétel vehető figyelembe.

Ha a késedelmes tétel nem elismert, de a PSZÁF által a hitelkockázat-mérésre vonatkozóan meghatározottak szerint megfelelőnek tekintett, hitelkockázat-mérésről tétellel teljesen fedezett, valamint az elszámolt értékvesztés és kockázati céltartalék értéke legalább az értékvesztés elszámolása és kockázati céltartalék képzése előtti bruttó értéknek a 15%-a, akkor 100%-os kockázati súlyt kell alkalmazni.

Hitelminőség-romlás mérése

A hitelezési kockázat esetében a stressz teszt vizsgálat arra irányul, hogy egy éves időhorizonton a hitelportfolió minősége egy nagymértékű válság esetén miképp változik, és ennek következtében

- miként nő az értékvesztés és céltartalék képzés,
és
- miként emelkedik a késedelmes követelések mögötti tőkeszükséglet.

A stressz teszt által mért tőkeszükségletet a két tényező eredményének összege adja.

A hitelezési kockázat számításokat a PSZÁF-nak az új tőkemegfelelési követelményekre vonatkozó adatszolgáltatási táblázatai alapján kell számítani több lépésben. A stressz tesztben szerepeltetni kell minden olyan kitettségi osztályt, amelyben a Takarékszövetkezet nettó összkitettsége meghaladja az 5%-ot.

A számításra vonatkozó általános szabályok:

1.Mérlegen kívüli tételek lehívása

A mérlegen kívüli kötelezettségvállalások összegét csökkenteni kell, és a mérlegen belüliekét ugyanezzel az összeggel meg kell növelni, feltételezve a megnyitott hitelkeretek lehívását, illetve garanciák beváltását.

2.Ingatlan fedezetek romlása

Az ingatlannal fedezett kitettségek közül a fedezetek elfogadhatóságának romlása miatt át kell sorolni az ingatlannal fedezett kitettségek munkalapján belül a fedezetlen állományba a lakossági, illetve vállalkozói kitettségek közé, attól függően, hogy a kitettség fedezet nélkül melyik kitettségi osztályba tartozna.

3. Előre rendelkezésre bocsátott és előre nem rendelkezésre bocsátott fedezetek romlása

A garanciák és pénzügyi fedezetek fedezeti értékét 5%-kal csökkenteni kell és átsorolni a fedezett ügylet kitettségi osztályába

4.Késedelmes tételek növekedése

A vállalkozói, a lakossági, az ingatlannal fedezett kitettségi osztályban lévő tételek, valamint az önkormányzati és a 100%-os közszektorbeli intézményekkel szembeni kitettségeket külön-külön át kell sorolni a késedelmes tételek közé.

5. Késedelmes tételek közé átsorolt állományok - értékvesztés hányadok - kockázati súlyozás

Az átsorolt ingatlannal fedezett kitettségeknél meg kell határozni az átsorolt tételek értékvesztés hányadát 20%-nál nagyobb értékvesztést feltételezve

- 50%-os súlyozást rendelve a lakóingatlannal fedezett kitettség részekhez
- 100%-os súlyozást rendelve az egyéb ingatlannal fedezett kitettségekhez.

Az átsorolt állományokból a feltételezett értékvesztés hányad alapján meg kell határozni a 100%-os és a 150%-os kockázati súlyozás alá eső állományokat az alábbi tételeknél

- önkormányzatokkal szembeni kitettségek közül átsorolt tételek
- közszektorbeli intézményekkel szembeni kitettségek közül átsorolt tételek
- vállalkozói kitettségek közül átsorolt tételek
- lakossági kitettségek közül átsorolt tételek

6. Hitelintézetekkel szembeni kitettségek

- A magyar hitelintézetekkel szembeni kitettségeknél a stressz teszt során - az ország minősítésének romlásán kívül - más hatással nem kell számolni.

- A más országokban bejegyzett hitelintézetekkel szembeni kitettségek esetében (ha lényeges a kitettség) az állománynak a mellékletben meghatározott részét át kell sorolni a késedelmes tételek közé a 100%-os kockázati súlyozási kategóriába, megfelelő értékvesztés elszámolását feltételezve

A késedelemnek és hitel-minőségromlásnak a szabályzatokban való megközelítése

1. Ügyfél,- és partnerminősítés:

Az ügyfél fizetési késedelme az ügyfél adóminősítésében, majd az adóminősítés felülvizsgálata során is jelentős szerepet játszik. Oly mértékű hitelkésedelem, amely kétes vagy rossz kintlévőség minősítési kategóriát keletkeztet, már a legkedvezőtlenebb ügyfél-minősítési kategóriát vonja maga után. Az újratárgyalt, prolongált hitel kizárhatja a legkedvezőbb ügyfél-minősítési kategóriába sorolást. Mivel az adóminősítés befolyásolja az egyedi minősítésnél a várható veszteség összegét, ezért közvetetten a fizetési késedelem összefügg a hitelminőség romlással.

2. Fedezetértékelés:

A kintlévőség fizetési késedelme kizárólag nagyon szélsőséges esetben hat a biztosíték fedezetértékére. Amennyiben, a Takarékszövetkezet a hátralékos hitelnél, megkísérel a biztosíték mobilizálását, érvényesítését és az - általános esetben bármely ok miatt - nem történik meg, akkor a Takarékszövetkezet az ügyfél egyedi minősítésénél az adott fedezet értékét várható veszteségsökkentő tételként már nem veheti figyelembe. Ezen az úton a fizetési késedelem közvetetten összefügg a hitelminőség romlással.

3. Kintlévőségek minősítése:

A kintlévőségek minősítése, értékvesztés elszámolása és céltartalék képzés rendje a Takarékszövetkezet ügyletminősítési és értékelési, a kintlévőségek értékvesztése és céltartalék képzés szabályai nevű szabályzatában (továbbiakban Ügyletminősítési szabályzat), az Eszköz-forrás értékelési szabályzatban és a Fedezetértékelési szabályzatban kerültek rögzítésre.

A 2008. 12. 31.-ig hatályos 250/2000 (XII. 24) kormányrendelet előírásainak figyelembevételével a Takarékszövetkezet elkészítette az "Ügyletminősítési és értékelési, értékvesztési és céltartalék képzési szabályzatot. Az eszközök minősítése alapján az értékvesztések és a visszairások havonta kerülnek elszámolásra.

A lakossági hitelek és a 10.000 e Ft-ot meg nem haladó vállalkozói, önkormányzati és egyéb követelések besorolásánál egyszerűsített minősítési eljárást - elsősorban a késedelem időtartamához kötődően- alkalmaz. A fenti összeghatárt meghaladó követeléseket, valamint a hitelintézeteknél elhelyezett bankközi betéteket, a befektetési és forgatási célú értékpapírokat, a vagyoni érdekeltségeket, a mérlegen kívüli kötelezettségeket összeghatártól függetlenül egyedileg minősíti a Takarékszövetkezet.

Egyszerűsített minősítés: A minősítési kategóriát az ügyfél fizetési késedelme határozza meg.

Minősítési kategória meghatározás:

I. Problémamentes követelések

Azon egyszerűsített eljárás alá tartozó kintlévőségek minősíthetők, ahol az adós (ügyfél) tőke és kamat fizetési vagy törlesztési késedelme

- vállalkozói hitelek esetében a 15 napot,

- lakossági hiteleknél a 30 napot nem haladja meg,

II. Külön figyelendő követelések

Azokat a kintlévőségeket és mérlegen kívüli tételeket, amelyek esetében az adós (ügyfél) tőke és kamat fizetési vagy törlesztési késedelme

- vállalkozói hitelek esetében a 16-60 napig,
- lakossági hiteleknél a 31-60 napig terjed.

III. Átlag alatti minősítésű követelések

Azon követelések, amelyeknél a követelések fizetési vagy törlesztési késedelme 61-90 napig terjed.

IV. Kétes minősítésű követelések

Azon követelések, amelyeknél

- a követelések fizetési vagy törlesztési késedelme 91-365 napig terjed.

V. Rossz minősítésű követelések

Azok a kintlévőségeit, amelyek esetében a követelések fizetési vagy törlesztési késedelme a 365 napot meghaladja.

Minősítési kategóriához értékvesztés kulcs meghatározás:

A Takarékszövetkezet az elszámolandó értékvesztés nagyságát az egyszerűsített minősítés hatálya alá tartozó tételek esetében a kintlévőség minősítési kategóriához rendelt fix értékvesztés %-kal határozza meg.

Egyedi minősítésekkel kapcsolatos értékelési szabályok:

A Takarékszövetkezet a minősítésnél a 250/2000 kormányrendelet 7. sz. mellékletében (továbbiakban korm. rendelet) meghatározott szabályok szerint jár el. A kintlévőségek minősítését több tényező figyelembevételével határozza meg.

A várható veszteség meghatározása az első lépcső. A meghatározás súlyponti eleme a fizetési késedelem, de emellett, szerepet játszik az ügyfél adóminősítése és az országkockázat.

A várható veszteséget csökkent(het)i a fedezetértékelési szabályzatban meghatározott fedezetek értéke. Az előbbi két tétel adja a nem fedezett várható veszteség értékét. A nem fedezett várható veszteség összegével megegyező értékvesztést számol el a Takarékszövetkezet a könyveiben. Az elszámolt értékvesztés %-a meghatározza az ügylet kintlévőség minősítési kategóriáját, így a hitelminőségét is.

Összegezve megállapítható, hogy a fizetési késedelem, az ügyféllel szembeni követelés - hitelezői oldalról nézve - egyik legfontosabb tulajdonsága, amely a hitelező szabályzataiban, ügyvitelében több fontos kérdést - így a követelés hitelminőségét is - alapvetően meghatározza.

A számviteli beszámítások utáni kitettség értékek hitelezési kockázat-mérséklés figyelembevétele előtti összege és a kitettség értékek átlagos értéke kitettségi osztályonként

Adatok: M Ft

Központi kormányok és központi bankok	7 038,363
Regionális korm., vagy helyi önkormányzatok	120,880
Közszektorbeli intézmények	0,0
Multilaterális Intézmények	0,0
Nemzetközi szervezetek	0,0
Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	8 078,092
Vállalkozások	2 434,188
Lakosság	5 337,625
Ingatlannal fedezett követelés	13 046,515
Késedelmes tételek	188,835
Fedezett kötvények	0,0
Kollektív befektetési értékpapírok	0,0
Egyéb tételek	2 611,668

A Rajka és Vidéke Takarékszövetkezetnek határon átnyúló tevékenységre van engedélye, de jelenleg nem működtetjük.

A kitétségek gazdasági ágazatbeli megosztása

Adatok: M Ft

Ágazat megnevezése	2008	
	összeg	%
Mezőgazdaság, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás, halgazdálkodás	2 858,945	25,9
Bányászat, bányászati szolgáltatás	0	0
Feldolgozó ipar	1 324,599	12,0
Villamos energia-, gáz-, gőzellátás, légkond.	169,797	1,5
Vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgyald., szennyeződésmntesítés	18,180	0,2
Építőipar	1 108,500	10,0
Kereskedelem, gépjárműjavítás	1 433,314	13,0
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	494,349	4,5
Információ, kommunikáció	19,066	0,2
Szállítás, raktározás	85,298	0,8
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	49,774	0,4
Ingatlanügylek	2 607,293	23,5
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység, adminisztratív és szolg. támogató tev.	474,238	4,3
Egyéb tevékenységek	417,957	3,7

Kitétségek hátralévő futamidő szerinti csoportosítása ügyfélkategória szerint

Adatok: M Ft

Ügyfélkategória	Hátralévő futamidő		
	Éven belüli	1-5 év között	5 éven túli
Önkormányzatok	21,342	93,689	-
Nem pénzügyi vállalk.	2 427,755	3 554,816	5 023,653
Lakossággal szembeni	200,374	818,696	4 976,876
Egyéni vállalkozók	455,373	184,417	865,538
Non-profit szervezetek	-	5,953	35,7

Késedelmes tételek összege ügyfél-kategória szerinti megbontása nettó értéken:

- Jogi személyiségű vállalkozás: 26,533 millió Ft,
- nem jogi személyiségű vállalkozás: 0,935 millió Ft,
- egyéni vállalkozások: 39,134 millió Ft,
- magánszemélyek: 122,233 millió Ft.

Elszámolt és visszaírt értékvesztés és céltartalék ügyfélkategória szerint

Adatok: M Ft

Ügyfélkategória	Értékvesztés és céltartalék képzés	Értékvesztés és céltartalék visszairás
Jogi személyiségű vállalkozások	178,060	104,168
Nem jogi személyiségű vállalkozások	20,170	10,257
Egyéni vállalkozások	32,138	20,438
Lakosság	169,831	77,356
Önkormányzatok	-	-
Non-profit szervezetek	6,753	5,473

A kitétségekkel kapcsolatosan, amelyek esetében hitelminőség-romlás következett be az elszámolt értékvesztés és a képzett céltartalékra vonatkozó adatok ügyfélkategóriánként

Adatok: M Ft

Ügyfélkategória	Nyitó	Elszámolt		Visszaírt		Záró
		Képzés	Deviza árfolyam	Felszabadítás	Deviza árfolyam	
Jogi személyiségű vállalkozások	157,454	173,657	4,403	100,931	3,237	231,346
Nem jogi személyiségű vállalkozások	36,249	20,170	-	10,257	-	46,162
Egyéni vállalkozások	51,254	32,090	0,048	20,380	0,058	62,954
Lakosság	215,597	166,360	3,471	751,238	2,118	308,072
Önkormányzatok	-	-	-	-	-	-
Non-profit szervezetek	0,002	6,753	0	5,473	0,0	1,282

IV. Sztenderd módszer

A Rajka és Vidéke Takarékszövetkezet a PSZÁF által elfogadott hitelminősítő szervezeteket fogadja el. A Takarékszövetkezet a hitelezési kockázat-tőkekövetelményét a Hpt. 76/A.§ értelmében **sztenderd módszer szerint**, a hitelkockázat-mérséklés hatásának számítását a sztenderd módszer szerint, illetve a pénzügyi biztosítékok **egyszerű módszere** szerint számítja ki.

A sztenderd módszer alkalmazásánál a kockázattal súlyozott kitétség érték meghatározásához a Takarékszövetkezet minden kitétséget a Hkr.-ben meghatározott kitétségi osztályok valamelyikébe sorolja be.

A kitétség besorolásánál a Takarékszövetkezet figyelembe veszi a Hkr.-ben foglaltakat, a PSZÁF-nak szolgáltatandó adatokra vonatkozó PM rendelet előírásait, a PSZÁF-nak az adatszolgáltatással kapcsolatosan nyilvánosságra hozott útmutatásait, állásfoglalásait és egyéb iránymutatásait.

A központi kormánynak és a központi banknak van elismert külső minősítő szervezet általi hitelminősítése, ezért a központi kormánnyal és a központi bankkal szembeni kitétségnél a PSZÁF által a hitelminősítéshez hozzárendelt besorolás alapján az egyes besorolásokhoz a megadott kockázati súlyok alkalmazandóak. A további kitétségi osztályokhoz rendelt kockázati súlyok meghatározása ennek következménye.

V. Hitelezési kockázat-mérséklés

A Rajka és Vidéke Takarékszövetkezet a tőkekövetelmény mérséklésénél nem számol a nettósításból adódó hatásokkal.

Biztosítékok értékelése

A Takarékszövetkezet által elfogadott fedezeteket fedezeti értékének számításának alapját

- az értékbecslésben meghatározott érték,
- a könyvszerinti érték,
- járművek esetében az EUROTAX katalógus összehasonlító árai képezik.

A Takarékszövetkezet az egyes fedezetcsoportokat

- érvényesíthetősége,
- értékállósága,
- ellenőrizhetősége
- alapján alakította ki.

Az elfogadott fedezetek lehetnek:

- Likvid fedezetek
- Közraktárjeggyel biztosított fedezetek
- Ingatlanok
- Egyedileg beazonosítható, nevesített ingóságok
- Egyéb fedezetek
- Garanciák, készfizető kezességek.
- Lakás-takarékpénztári szerződések engedményezésével
- Árbevétel engedményezésével
- Támogatások/hazai és EU-s/engedményezésével

→ Az elfogadott fedezetek további csoportosítás szerint lehetnek:

➤ az előre rendelkezésre bocsátott pénzügyi biztosítékok:

- a Takarékszövetkezetnél óvadékként elhelyezett készpénz, vagy betét,
- a nem hitelnyújtó pénzügyintézetnél óvadékként vagy letétként elhelyezett készpénz, vagy betét,
- az életbiztosítási kötvény vagy szerződés, ha a hitelnyújtó hitelintézet javára az életbiztosítási kötvényből vagy szerződésből eredő követelésre zálogjogot alapítottak, valamint a
- nem hitelnyújtó hitelintézet által kibocsátott értékpapír, ha azt a kibocsátó kérésre visszavásárolja

➤ az előre nem rendelkezésre bocsátott hitelkockázati fedezetek.

→ Garancia és készfizető kezesség

A Takarékszövetkezet nem fogadja el biztosítékként:

- a saját maga által kibocsátott, tagsági jogokat megtestesítő értékpapírt;
- a hitelintézeti csoporthoz, pénzügyi holdinghoz, illetve vegyes tevékenységű csoporthoz tartozó másik vállalkozás által kibocsátott, tagsági jogokat megtestesítő értékpapírt,
- a Takarékszövetkezet, vagy a hitelintézeti csoporthoz, pénzügyi holdinghoz, vegyes tevékenységű csoporthoz tartozó másik vállalkozás a Gazdasági társaságokról szóló törvényben meghatározott közvetlen irányítását biztosító befolyása alatt álló részvénytársaság részvényét,
- olyan gazdasági társaság üzletrészét vagy részvényét, amely az adósban befolyásoló részesedéssel rendelkezik, illetve amelyikben az adósnak befolyásoló részesedése van.

A Takarékszövetkezet a garanciát nyújtókat és kezességet vállalókat és azok hitelminősítési kategóriáját a következőkben teszi közzé:

1. Központi kormány és bank: BBB
2. Regionális kormány és helyi önkormányzat: BBB
3. Hitelintézet és befektetési vállalkozás: BBB
4. Hitelintézettel egyenértékű prudenciális szabályozásnak megfelelő pénzügyi vállalkozás: BBB

A Takarékszövetkezet hitelezési kockázat-mérséklésre a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. és az Agrár - Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány által nyújtott garanciák Magyar Állam általi viszont-garanciáját, valamint az egyéb állami készfizető kezességvállalást fogadta el.

A kitétségek összes értéke, amelyek esetében a Takarékszövetkezet készfizető kezességet, garanciát vett figyelembe 517,909 millió Ft.

Elismert pénzügyi biztosítékok és más elismert hitelkockázati fedezetek által fedezett teljes kitétségek értéke 2 043,941 millió Ft, mely kitétségi osztályonként az alábbi:

- Vállalkozás: 1 277,669 millió Ft,
- Lakosság: 220,672 millió Ft,
- Egyéb tételek: 545,600 millió Ft.

VI. Kereskedési könyv vezetésével kapcsolatos információk:

A Takarékszövetkezet 2008. évben a Kereskedési könyv vezetése alól mentesítve volt.

Kereskedési könyvben nem szereplő részvényekre vonatkozó információk:

A pénzügyi intézményekben lévő részvények mérleg szerinti értéke 90,474 millió Ft. A Rajka és Vidéke Takarékszövetkezet nem rendelkezik olyan információval, mely a befektetések után értékvesztés elszámolását tette volna szükségessé.

Az előző évben értékpapír értékesítés nem történt, így értékesítésből származó eredmény nem keletkezett.

Kereskedési könyvben nem szereplő pozíciók:

A kamatkockázat az eszközök és források (mérlegen belüli és mérlegen kívüli) eltérő jellemzőinek eltéréseiből keletkeznek. A banki könyvi kamatkockázat mérése sztenderd kamatláb változást feltételező duration gap módszer szerint történik, követve a PSZÁF 2/2008. számú módszertani útmutatóját.

A Takarékszövetkezet a lejáratral rendelkező instrumentumok lejárat előtti előtörlesztését, a lejárat nélküli szerződések tartós részét, illetve a betétfelmondást nem modellezi.

A kamatkockázat mérése negyedévente történik.

A Takarékszövetkezet a duration gap módszer alapján banki könyvhöz tartozó instrumentumoknak nettó jelenérték változását méri. A mérés alapján kialakította devizanemenként a portfólió nettó jelenérték változását mutató arányt, amely az adott devizanemhez tartozó súlyozott összeg és a szavatoló tőke aránya.

Adatok: M Ft

Devizanem HUF	Súlyozott pozíció
2008.I.negyedév	18,343
2008.II.negyedév	24,928
2008.III.negyedév	7,305
2008.IV.negyedév	25,037

VII. Működési kockázattal kapcsolatos információk:

A Takarékszövetkezet a nem megfelelő belső folyamatok és rendszerek, külső események vagy a személyek miatt felmerülő, illetőleg jogszabály, szerződés vagy belső szabályzatban rögzített eljárás megsértése vagy nem teljesítése miatt keletkező, eredményét és szavatoló tőkéjét érintő - működési kockázat tőkekövetelményét az alapmutató módszerével számítja ki.

A működési kockázat alapmutató módszere szerinti tőkekövetelmény számítás elve azon alapul, hogy a működési kockázat a tevékenység méretével egyenes arányban növekszik, és a tevékenység mérete az irányadó mutatóval jól jellemezhető.

Az alapmutató módszere szerinti tőkeszámításhoz a Takarékszövetkezetnek az eredmény-kimutatás alapján kell kiszámolnia az irányadó mutatót az alábbiak szerint:

Y a kapott kamat és kamat jellegű bevétel, valamint a fizetett kamat és kamat jellegű ráfordítás különbözete, és

Y a bevételek forgatási célú részvényekből, részesedésekből (osztalékok, részesedések), kapott (járó) jutalék- és díjbevételek, pénzügyi műveletek nettó nyeresége és egyéb bevételek üzleti tevékenységből, valamint a fizetett (fizetendő) jutalék- és díjráfordítások, pénzügyi műveletek nettó veszteség különbözete összegének hároméves számtani átlaga.

A számítást a megelőző három üzleti év könyvvizsgáló által hitelesített éves beszámolója alapján kell elvégezni.

A számítások során nem vehető figyelembe:

Y az értékvesztéssel, értékvesztés visszairással, céltartalék képzéssel vagy céltartalék-felhasználással kapcsolatos ráfordítás és bevétel,

Y az általános igazgatási költség,

Y a kereskedési könyv részét nem képező tételek - ide nem értve a devizát - eladásából realizált bevétel, a pénzügyi műveletek nettó nyereségében és a pénzügyi műveletek nettó veszteségében szereplő eredmény, az egyéb bevételek között szereplő üzleti tevékenységből származó bevétel,

Y az egyéb bevételek között lévő a biztosítási események miatti kártérítésből származó bevétel.

Az irányadó mutató számítása során csak a pozitív előjelű összeget lehet figyelembe venni. Ha ez az összeg egy év vonatkozásában negatív vagy nulla, akkor a fennmaradó két évhez tartozó pozitív összegek számtani átlagát kell figyelembe venni. Ha az összeg két év vonatkozásában negatív vagy nulla, akkor kizárólag annak az évnek az adatát kell figyelembe venni, amelynek esetében az összeg pozitív.

A Takarékszövetkezet működési kockázatának tőkekövetelménye az előbbieket szerint számított irányadó mutató tizenöt százaléka.

A tőkekövetelmény összege a 2008. évre: 176,355 millió forint.

Rajka, 2009. április 27.

Rajka és Vidéke Takarékszövetkezet
Igazgatósága